

Врубель Михайло Олександрович
1856 – 1910 рр.
(до 160-річчя від дня народження)

17 березня 1856 р. народився художник Михайло Олександрович Врубель - живописець, представник російського модерну, символіст. Відомий як майстер монументальних розписів, станкових картин, театральних декорацій, портретів, як графік, скульптор, архітектор. Навіть серед блискучої плеяди художників кінця ХІХ століття мистецтво Врубеля відрізняється незвичністю і самотністю.

Біографія Врубеля стандартна для генія: подив і неприйняття при житті, змінившись яскравою славою після смерті. На похоронах художника Олександр Блок говорив про нього, як про «вісника інших світів», та й пізніше багато хто вважав, що своїм талантом Врубель і справді зобов'язаний містиці і одержимості.

Але його реальне життя не містило ніяких особливих таємниць.

Народився в сім'ї військового юриста. Його предки з боку батька були пруськими поляками. Врубель із польської означає "горобець".

Михайло багато малював у дитинстві. Батьки наймали йому приватних вчителів, але обрали парубку кар'єру юриста. Після одеської рішельєвської гімназії слухняний син вступив на юридичний факультет Петербурзького університету. Він був байдужим до юридичних наук, вивчив кілька мов, (об'єднання молодих англійських художників, засноване в 1848 році). Але ще важливішими для Врубеля були враження від живопису італійського Відродження, а також образи літератури (В. Шекспір, І. В. Гете, М. Ю. Лермонтов).

Із легковажного студента він перетворився на фаната справи, улюбленого учня Павла Чистякова, який порекомендував його як здібного майстра композиції професору Адріану Прахову, експерту в галузі давньоруського мистецтва, який тоді керував реставрацією давніх церков і фресок у Києві, курирував розписи Володимирського собору. Так почався "київський період" (1884—1889 рр.) життя Врубеля.

Зріла манера майстра - з його "кристалічним" малюнком, що дробить світ на орнаментальні площини і в той же час підкреслює його космічну єдність, з іскристою пишністю колориту в діапазоні між фіолетовим і золотим ("захопився філософією Канта, амурами з оперними дівами, заробляв репетиторством).

Врубель багато малював і вступив до Академії мистецтв, де уроки акварелі брав у самого І. Є. Рєпіна. З іноземних сучасників найбільше вплинув на нього М. Фортуні; багато спільного в його мистецтві також з творчістю прерафаелітів боротьба золота і синяви", як казав О. О. Блок), - сформувалася, в основному, в київський період (1884-89).

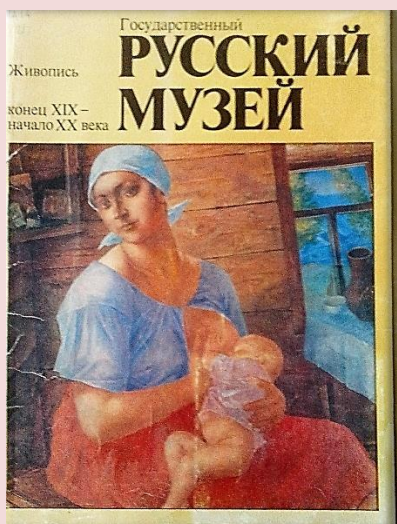
Пізньоромантична традиція (недаремно І. К. Айвазовський належав до числа улюбленіших його майстрів), знаходять продовження в стилі Врубеля - гранично емоційному і в той же час конструктивному. Запрошений А. В. Праховим реставрувати Кириловську церкву 12 ст., він виконав ряд композицій (у тому числі ікону "Богоматір з немовлям" (1884-85), де з'єднав середньовічний канон з гострим психологізмом нового часу.

Кульмінація київського періоду - ескізи розписів Володимирського собору (1887, акварель і графітний олівець, переважно М. А. Врубель. "Портрет С. І. Мамонтова". 1897 рік. Третьяковська галерея. Київський музей російського мистецтва); з часів древнього іконопису російський живопис не знав колірних гам такої сили узагальнення і дії. Не лише віра і осяяння, але і тяжкі сумніви проступили тут із сповідувальною щирістю, - не дивно, що ескізи збентежили офіційну церкву і залишилися нездійсненими у великому масштабі, на стіні.

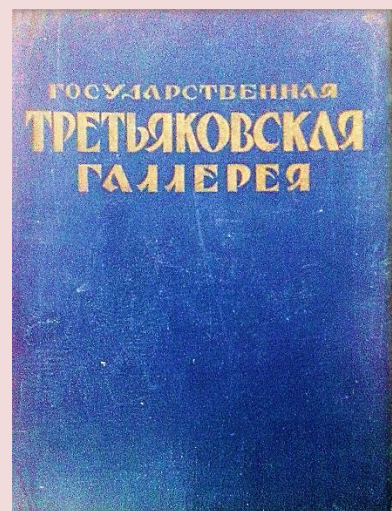
Період творчої активності Врубеля порівняно невеликий - трохи більше двадцяти років. Врубель довгий час здавався таким, що з'явився саме невідомо звідки. Скрутно, здавалося, визначити походження його стилю, його індивідуальної манери. На поверхні цей індивідуальний стиль легко впізнаний: це манера трактувати видимі форми у вигляді мозаїки мазків, кубізована орнаменталія об'ємної форми. Згодом, вже після смерті Врубеля, російські критики любили говорити про те, що саме Врубель був провісником кубізму...

Творчість Михайла Олександровича Врубеля - одне з значних і загадкових явищ російського мистецтва кінця XIX століття. Велика майстерність, трагізм, героїчний дух і неповторний декоративний дар роблять Врубеля художником на усі часи. Він зміг відтворити свій складний світ в образах свого незвичайного мистецтва.

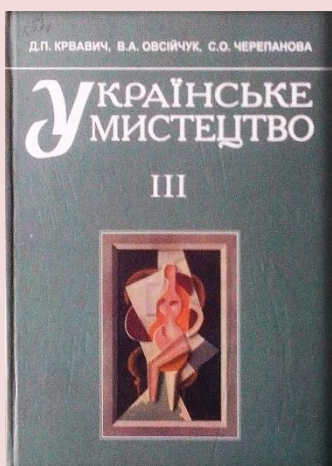
З життям і творчістю М. О. Врубеля ви зможете ознайомитися в читальних залах бібліотеки ДДПУ.

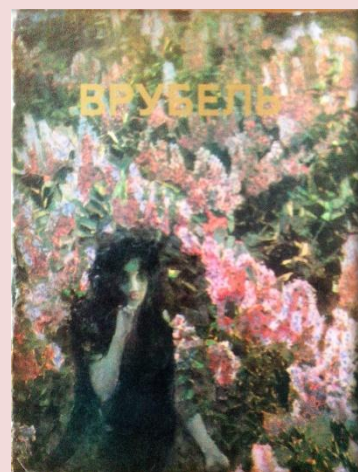
Государственный Русский музей. Живопись : конец XIX – начало XX века : альбом / [сост. В.Ф.Круглов, авт. ст. и аннотации Г.В.Ельшевская]. – М.: Сов. художник, 1981. – 16 с.: ил.

Государственная Третьяковская галерея : / [сост. Р.С.Кауфман, отв. Ред. Г.В.Жидков]. – М.: Изд-во гос. Третьяковской галереи, 1950. – 490 с.: ил.

Крвавич Д.П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д.П.Крвавич, В.А.Овсійчук, С.О.Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – Ч. 3. - 268 с.: іл.

Врубель : альбом / [авт. вступ. ст. и сост. Д.В.Сарабьянов]. – М. : Изобраз. Искусство, 1981. – 48 с.: ил.

Сарабьянов Д.В. Образы века : о русской живописи XIX столетия, ее мастерах и их картинах / Д.В.Сарабьянов. – М. : Мол. Гвардия, 1967. – 176 с.: ил.

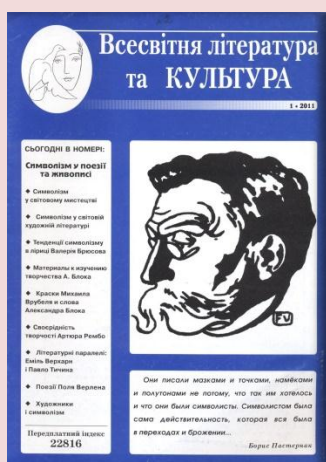
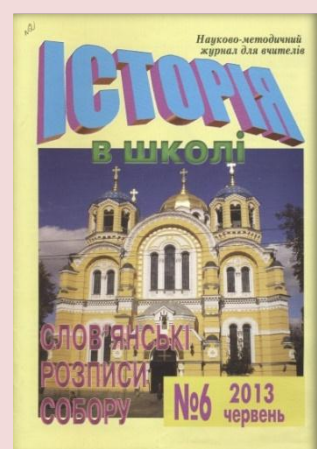
Грицак Е. Н. *Энциклопедия импрессионизма : мастера, предшественники и последователи* / Е. Н. Грицак. - М. : Эксмо, 2003. - 224 с. : ил.

Суздаев П. К. *Врубель* / П. К. Суздаев. - М. : Сов. художник, 1991. - 368 с. : ил.

Король В. *Відродження живопису на релігійній основі : як розписували Володимирський собор у Києві* / Віктор Король // *Історія в школі*. - 2013. - № 6. - С. 1-6

Погрибна В. *Краски Михаила Врубеля и слова Александра Блока : материалы к уроку-синтезу искусств* / А. Погрибна // *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. - 2011. - № 1. - С. 20-22

Шевченко З. М. *Врубель — основоположник символізму в живописі (матеріали до вивчення спецкурсу "Художня література в контексті світової культури")* / З. Шевченко // *Українська мова та література в школі*. - 2011. - № 5. - С. 30-37

